

Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant
Mevrouw H. Kooijmans
Onderwijsboulevard 225
5223 DE S-HERTOGENBOSCH

VERZONDEN 12 JUNI 2018

Datum	Ons kenmerk	Telefoonnummer	Contactpersoon
12 juni 2018	Z/068493	(0485) 729134	de heer H. Kars
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Registratienummer	Onderwerp
1	18008/IO	HVN	Besluit Wet natuurbescherming soortenbescherming

Geachte mevrouw Kooijmans,

Op 19 maart 2018 verzocht u ons, namens Gebroeders Ruis VOF, om een ontheffing voor het vangen en doden van zwarte kraaien en kauwen met behulp van twee kraaienvangkooien, op twee locaties gelegen aan de Kesselsegraaf en de Weisestraat te Lithoijen. Uw verzoek is geregistreerd onder nummer Z/068493. Hierbij ontvangt u ons besluit.

Procedurele aspecten

Aanvraag

Op 19 maart 2018 hebben wij van de Faunabeheereenheid Noord-Brabant (verder: de FBE) een aanvraag ontvangen voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, voor handelingen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag is ingediend ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren. De aanvraag is ingediend op basis van het door Gedeputeerde Staten (verder: GS) goedgekeurde faunabeheerplan 2017-2023, welke een looptijd kent tot en met 30 juni 2023. Voor de nadere onderbouwing van de aanvraag verwijst de FBE naar dit faunabeheerplan, waar in de hoofdstuk 7.6 de zwarte kraai en in hoofdstuk 7.7 de kauw wordt behandeld. Een uitgebreide omschrijving is opgenomen in de aanvraag.

Bevoegd gezag

Omdat de aangevraagde handelingen uitgevoerd worden in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Indien aan de orde, betrekken wij tevens gevolgen van de handeling voor de soorten buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een ontheffing ingevolge de Wnb is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing is gevraagd.

Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan soortenbescherming in relatie het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een andere toestemming op basis van wet- en regelgeving kan derhalve aan de orde zijn.

TOETSING EN OVERWEGINGEN

Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Beschermingsregimes

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikel 3.8 geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Een ontheffing of een vrijstelling ten aanzien van vogels wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is (onder andere) nodig:
  - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Faunabeheereenheid

Op basis van artikel 3.3 eerste lid, van de Wnb kunnen GS ontheffing verlenen van de verboden als bedoeld in artikel 3.1 van de Wnb. Een ontheffing wordt verleend aan een Faunabeheereenheid, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde faunabeheerplan.

Nota faunabeheer Noord-Brabant

In deze Nota wordt het provinciaal beleid ten aanzien van beschermde soorten en het faunabeheer in de provincie nader uitgewerkt. Volgens de Nota hanteert GS als algemeen uitgangspunt bij faunabeheer het 'nee, tenzij' principe. Van de verbodsbepalingen uit de Wnb kan slechts onder voorwaarden worden afgeweken. Faunabeheer is een van deze uitzonderingen. Ontheffingen voor faunabeheer kunnen slechts worden afgegeven op basis van een door GS goedgekeurd faunabeheerplan. Dit plan moet voldoen aan de eisen uit de Wnb en de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. Tevens moet dit plan voldoen aan de voorwaarden en uitgangspunten, zoals deze zijn vastgelegd in de Nota. GS hanteren het uitgangspunt dat, als het instrument vrijstelling niet volstaat of toepasbaar is, er bij voorkeur gebruik gemaakt moet worden van het instrument ontheffing. Een ontheffing wordt aan de FBE verleend. De FBE kan deze ontheffing in de vorm van een machtiging doorschrijven aan de gebruiker van de ontheffing. Verder volgt uit het beleid dat GS bij voorkeur alleen gebruik zullen maken van hun ontheffende bevoegdheid als deze ontheffing kan worden verleend aan de FBE voor gebieden waar belangrijke schade dreigt (meer dan € 250,- schade per geval). GS koppelen aan de ontheffingen een voorschrift dat er effectieve preventieve middelen moeten zijn geplaatst.

Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant

De eerste wijzigingsregeling Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant van 25 april 2017 geeft de afwegingskaders en voorwaarden voor het beheer van soorten in de provincie Noord-Brabant. Ontheffing voor de zwarte kraai en kauw kunnen worden verleend ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Hieraan dient wel een goedgekeurd faunabeheerplan ten grondslag te liggen. Daarbij moet worden aangetoond dat andere bevredigende maatregelen niet of onvoldoende effectief zijn en de gunstige staat van instandhouding van de soort, op provinciaal niveau, niet in gevaar komt.

Faunabeheerplan 2017-2023

In hoofdstuk 7.6 en 7.7 van het faunabeheerplan wordt aangegeven dat zwarte kraaien en kauwen vooral schade veroorzaken in de landbouw, in fruitteelt (appels en peren) en in maïs en granen (vooral in kiemend gewas).

Schade aan belangen door zwarte kraaien en kauwen treedt regelmatig op, en varieert over de jaren. Ontheffingen zijn verleend voor een specifieke WBE of enkele percelen binnen een gemeente. Alle ontheffingen zijn korter dan een jaar geldig geweest. Dit resulteert in afschot van circa 80 tot ruim 260 zwarte kraaien per jaar, wat zeer laag is vergeleken met het afschot op basis van de landelijke vrijstelling wat circa 34.000 bedraagt (tabel 7.6.2). Dit afschot vindt verspreid door de hele provincie plaats.

Op basis van de landelijke vrijstelling wordt mogelijk een aanzienlijk deel van de populatie geschoten. Dit vindt meestal plaats in de zomerperiode, wanneer de meeste schade optreedt.

Het huidige beheer lijkt voldoende om de schade door zwarte kraaien en kauwen beperkt te houden. Wel is het nuttig de mogelijkheid tot ontheffing met andere middelen dan afschot mogelijk te houden. Deze ontheffingen betreffen het vangen met vangkooien.

Nadere onderbouwing aanvraag

De aanvrager heeft aan zijn aanvraag een uitgebreide onderbouwing van de schade toegevoegd. Per perceel is aangegeven welke fruitsoorten geteeld worden en wordt een onderbouwing gegeven hoe de schade ontstaat en hoe groot het schadebedrag is. Omdat het Faunafonds, na het plaatsen van de zwarte kraai en de kauw op de vrijstellingslijst, geen tegemoetkoming meer verleend voor schade veroorzaakt door zwarte kraaien en kauwen, voert het Faunafonds ook geen taxaties meer uit welke de aanvraag kunnen ondersteunen.

Volgens aanvrager wordt er al enkele jaren aanzienlijke schade aan het fruit toegebracht door de zwarte kraai en de kauw. De periode waarin dit plaats vindt is vanaf 8 tot 10 weken voor de oogst van de appelen en de peren. Afgelopen jaar (2017) is de schade dermate groot dat er aanvullende maatregelen inzake bestrijding gewenst zijn. Zo zijn gedurende de periode voor de oogst op dagelijkse basis 1 tot 2 maal per dag maatregelen uitgevoerd in de vorm van bejaging. Daarnaast zijn er waar mogelijk knalapparaten (van zonsopgang tot zonsondergang) ingezet ter verjaging / verstoring van de zwarte kraai en de kauw. Ondanks alle genomen maatregelen is de schade toch omvangrijk (zie onderstaande tabel). Zo waren enkel dagen op rij geen zwarte kraaien en kauwen te zien en vervolgens zat er een zwerm van enkele honderden in de appel- en perenbomen waarbij de vruchten (foto's hiervan zijn bij aanvraag gevoegd) werden aangepikt, waardoor deze onverkoopbaar worden en tevens de niet aangepikte vruchten aantasten door rotting. Hieronder is per perceel uiteengezet welke maatregelen genomen zijn en wat de schade per perceel is geweest.

Om toekomstige schade te voorkomen wil aanvrager een vangkooi plaatsen in, of in de nabijheid van perceel Kesselsegraaf / Lankerweg en perceel Valkseweg.

Tabel 1. In schaderegistratiesysteem (SRS) gemelde schade per schadeperceel

SCHADENUMMER schaderegistratiesysteem	SCHADE SOORT	%	SCHADESOORT	%	gewas	schade
Perceel Kesselsegraaf/Lankerweg						
SM17006472	zwarte kraai	100	kauw	0	peer	> € 600,-
SM17006666	zwarte kraai	80	kauw	20	peer	> € 600,-
SM17006667	zwarte kraai	80	kauw	20	peer	> € 600,-
Totaal geschatte schade						€ 10.000,-
Perceel Weisestraat						
SM17006672	zwarte kraai	100	kauw	0	appel	> € 600,-
SM17006673	zwarte kraai	100	kauw	0	appel	> € 600,-
Totaal geschatte schade						€ 3.000,-
Perceel Batterijstraat						
SM17006670	zwarte kraai	100	kauw	0	appel	> € 600,-
SM17006671	zwarte kraai	80	kauw	20	appel	> € 600,-
Totaal geschatte schade						€ 5.000,-
Perceel Valkseweg						
SM17006668	zwarte kraai	25	kauw	75	appel	> € 600,-
SM17006669	zwarte kraai	25	kauw	75	peer	> € 600,-
SM17006674	zwarte kraai	50	kauw	50	appel	> € 600,-
Totaal geschatte schade						€ 2.250,-

Aanvrager verzoekt om een incidentele ontheffing te verlenen voor het plaatsen van twee kraaienvangkooien voor de periode 01-06-2018 tot en met 01-10-2018 en de periode 01-06-2019 tot en met 01-10-2019.

Advies Faunafonds

Om een betere afweging te kunnen maken is het Faunafonds gevraagd wat hun ervaring is met betrekking tot schade door zwarte kraai en kauw in Noord-Brabant. Het Faunafonds heeft hier vervolgens het volgende over medegedeeld.

“Daar er een afbouwregeling was voor schade in fruit zijn er de laatste jaren geen nieuwe verzoekschriften binnen gekomen uit Brabant. De meldingen die aanvrager heeft gedaan staan in het schaderegistratiesysteem SRS. In het meegestuurde overzicht staan de zwarte kraai en kauw alleen vermeld wanneer zij ook is veroorzaakt door andere vogelsoorten, zoals mezen. Bij een schade 100% veroorzaakt door zwarte kraai en kauw is er nooit getaxeerd, in verband met de landelijke vrijstelling voor deze soorten is het niet mogelijk schade te registreren als deze uitsluitend is toegebracht door zwarte kraai of kauw. In het verleden heeft het Faunafonds positieve adviezen gegeven voor vangkooien onder de Flora- en faunawet, ook voor Noord-Brabant. Daar de kauw en zwarte staan op de landelijke vrijstellingslijst, omdat ze in het hele land belangrijke schade aan kunnen richten met name in fruit.

De inschattingen die aanvrager doet, kunnen kloppen qua beschadigde kilo's voor alle diersoorten, te weten zangvogels en zwarte kraai en kauw. De prijzen die hij hanteert liggen enigszins aan de hoge kant, doch al met al kan worden aangenomen dat de schade boven de € 600,- uitkomt voor kauw en zwarte kraai.”

Door het Faunafonds is een overzicht aangeleverd over de periode 2010-2015 van schademeldingen in fruit in Noord-Brabant, waarbij naast schade door zangvogels ook sprake was van schade door kraaien en kauwen. Het betreft 45 getaxeerde gevallen met 5% tot 90% schade door kraai en kauw. Schadegevallen met 100% schade door kraai en kauw zijn niet doorgegeven vanwege de vrijstelling van deze soorten.

TOETSINGEN EN OVERWEGINGEN

Gunstige staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de zwarte kraai in Nederland als broedvogel en niet-broedvogel is gunstig¹. Zwarte kraaien behoren tot de meest verspreide broedvogels en bewonen zowel open landbouw- of natuurgebieden als bossen en steden. De hoogste dichtheden vinden we in kleinschalig boerenland. De verspreiding is sinds ongeveer 1975 sterk uitgebreid.

De Staat van Instandhouding van de kauw als broedvogel in Nederland is matig ongunstig.² Door het hele land zijn broedende Kauwen te vinden. Ze zijn het talrijkst in stedelijk gebied (vooral oudere wijken) en kleinschalig boerenland. Sinds ongeveer 1975 breidde de soort zich uit over delen van Zeeland en Flevoland, waar hij eerst ontbrak. Tegelijkertijd namen de aantallen in kleine bossen af, deels misschien door onrust en predatie door haviken. De landelijke stand is al tientallen jaren min of meer stabiel.

Alternatieven

Ter voorkoming van schade is de afgelopen jaren tijdens het afrijpen van het fruit ingezet op dagelijkse verjaging met ondersteunend afschot. Daarnaast zijn er knalapparaten ingezet om schade te voorkomen. Ondanks alle genomen maatregelen was de schade toch omvangrijk. De meest effectieve manier om schade te voorkomen is menselijke verjaging met ondersteunend afschot. De werkzaamheid van deze methode is hier echter niet voldoende. Alternatieven verjagingmethoden zijn verder niet voorhanden.

Wettelijke belangen

De ontheffing is aangevraagd ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren. Gelet op de ervaringen binnen de afgelopen beheerperiode kan gesteld worden dat regelmatig door het Faunafonds is geconstateerd dat zwarte kraai en kauw schade aanrichten aan fruit. Ondanks de mogelijkheid tot bestrijding op grond van de landelijke vrijstelling was er in de afgelopen beheerperiode veelvuldig sprake van schade, veroorzaakt door zwarte kraai en kauw. Het Faunafonds keert geen schade uit bij zwarte kraai en kauw, het risico ligt geheel bij de grondeigenaar.

Overwegingen

De ontheffing is aangevraagd op basis van belangrijke schade aan gewassen, in dit geval fruit (appel en peer). Een schadeonderbouwing is bij de aanvraag gevoegd. Deze schadeonderbouwing is door het Faunafonds als redelijk ingeschat op basis van de bevindingen van het Faunafonds dat kraai en kauw veelvuldig schade aanrichten.

---

¹ <https://www.sovon.nl/nl/soort/15671>

² <https://www.sovon.nl/nl/soort/15600>

De grondgebruiker heeft voldoende preventieve maatregelen genomen om schade te voorkomen.

Er is door de aanvrager geen schadevergoeding aangevraagd bij het Faunafonds, aangezien dit niet mogelijk is. Wel zijn de schademeldingen ingevoerd in het Schade Registratiesysteem (SRS).

Schade door zwarte kraai en kauw wordt, volgens de beleidsregels van het Faunafonds, niet uitgekeerd omdat de zwarte kraai en kauw op de landelijke vrijstellingslijst staan. Daarom heeft ook geen schadetaxatie plaatsgevonden.

Op grond van de schadeonderbouwing kan geconcludeerd worden dat de schade groter is dan de door ons vastgestelde drempel van € 250. Wij stellen vast dat er sprake is van een kans op belangrijke schade aan gewassen en achten de inzet van een kraaienvangkooi noodzakelijk om verdere schade te voorkomen en/of te verminderen.

Conclusie

Gezien de kans op het ontstaan van belangrijke schade aan gewassen op de percelen aan de Kesselsegraaf en de Weisestraat, verlenen wij ontheffing voor het vangen en doden van zwarte kraaien en kauwen met behulp van een kraaienvangkooi, voor de periode 1 juli tot en met 1 oktober 2018. De aanvraag voldoet aan de wettelijke bepalingen en ons beleid. In de aanvraag is voldoende duidelijk gemaakt dat er kans is op landbouwschade veroorzaakt door zwarte kraai en kauw aan fruit, waarbij de drempel van € 250 overschreden wordt. Omdat het langdurig inzetten van een niet selectief vangmiddel als een kraaienvangkooien niet wenselijk is, staan we het gebruik van de kraaienvangkooi voor één seizoen toe, waarna op grond van de monitoringgegevens bepaald zal worden of verlenging van de ontheffing wenselijk is. Hierbij verwijzen wij naar voorschrift 17.

Gelet op het voorgaande verlenen wij ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De ontheffing wordt slechts voor de in het besluit genoemde soorten en beschreven activiteiten en aangegeven locaties verleend. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten welke conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

gelet op artikelen 3.3, eerste lid, en 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, gelet op het belang van het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, gelet op het door ons goedgekeurde faunabeheerplan 2017-2023, gelet op de door ons vastgestelde Nota faunabeheer Noord-Brabant, overwegende dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort, besluiten

- I. Aan de Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Postbus 100, 5201 AC 's-Hertogenbosch, ten behoeve van de gebruikers, ontheffing te verlenen op grond van artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, van de bepaling als bedoeld in:
  - artikel 3.1, eerste en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor de zwarte kraai (*Corvus corone*);
  - artikel 3.1, eerste en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor de kauw (*Corvus monedula*);voor de periode 1 juli tot en met 1 oktober 2018, voor het vangen en doden van zwarte kraaien en kauwen met behulp van twee kraaienvangkooien op de percelen:
  - a. in de nabijheid van de Kesselsegraaf/Lankerweg, kadastraal bekend gemeente Lith, sectie G, nummer 802;
  - b. in de nabijheid van de Valkseweg te Lith, kadastraal bekend gemeente Lith, sectie G, nummers 221 en 222 en gemeente Lithoijen, sectie A, nummer 562, zoals getoond op bijgevoegde kaartjes,

met de in bijlage 1 genoemde voorschriften.

's-Hertogenbosch, 12 juni 2018

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer J.A.J. Lenssen,
Directeur Omgevingsdienst Brabant Noord

BIJLAGE 1. VOORSCHRIFTEN

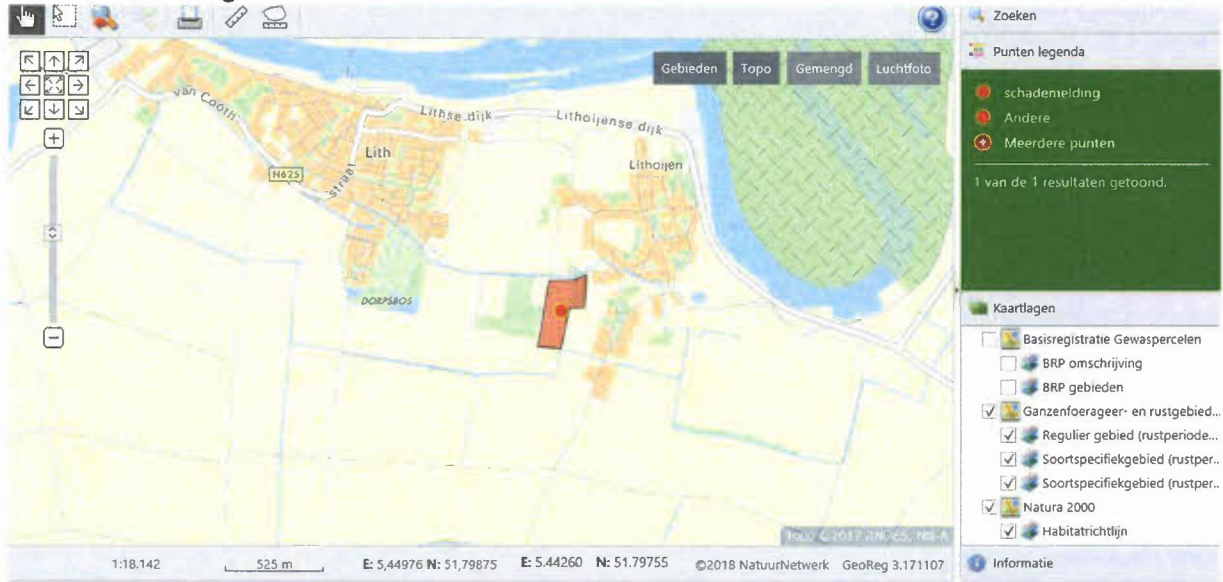
Algemene voorschriften

1. De Faunabeheereenheid is bevoegd deze ontheffing om te zetten in een machtiging aan de jachthouder (de gemachtigde). De Faunabeheereenheid blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder deze ontheffing is verleend.
2. De uitvoerder is verplicht bij gebruik van de ontheffing een kopie van de door de FBE gewaarmerkte ontheffing, de machtiging tot het gebruik van de ontheffing, de schriftelijke toestemming van de grondgebruiker voor het betreden van de gronden, een legitimatiebewijs alsmede de jachtakte bij zich te hebben en deze bescheiden op eerste verzoek van een toezichthouder te tonen.
3. De activering van de machtiging (het voornemen tot uitvoering) wordt op dezelfde dag doorgegeven aan de toezichthouder bij de Omgevingsdienst Brabant Noord, via groenewetten@odbn.nl, ter attentie van dhr. J. van de Wiel.
4. Aan de te gebruiken kraaienvangkooi worden de volgende eisen gesteld: - het betreft een vangkooi van het M-type met 'ladder' - de maaswijdte van het gaas is minimaal 50 mm diagonaal gemeten - de vangkooi is 180-220 cm hoog en meet maximaal 420 x 360 cm - de vangkooi mag niet geheel of gedeeltelijk van netten zijn gemaakt.
5. In de kast dient ten minste één lokvogel te zijn geplaatst welke moet zijn voorzien van een gesloten pootring, waaruit blijkt dat deze in gevangenschap is grootgebracht. Deze lokvogel mag zijn vervangen door één of meerdere kunstkraaien. Het gebruik van ongeringde lokvogels is uitdrukkelijk niet toegestaan.
6. Het is verboden om als lokmiddel gebruik te maken van dode dieren of delen daarvan.
7. In de vangkooi dient voldoende drinkwater en voedsel aanwezig te zijn.
8. De vangkooi dient dagelijks ten minste drie keer te worden gecontroleerd.
9. De gebruiker van de ontheffing is bij deze controlebezoeken verplicht de gevangen zwarte kraaien en kauwen op een zo snel mogelijke manier te doden, zonder onnodig lijden.
10. Bij aangetroffen andere diersoorten dan zwarte kraaien of kauwen dienen deze onmiddellijk en onaangeroerd in vrijheid te worden gesteld.
11. Als tijdens de ontheffingperiode een vangkooi tijdelijk niet wordt gebruikt dient de gebruiker ervoor te zorgen dat de invliegopening zodanig afgesloten is dat invliegen onmogelijk is.
12. De vangkooien moeten altijd zodanig zijn vergrendeld dat zij niet door derden misbruikt kunnen worden.
13. De vangkooien dienen na afloop van de ontheffingsperiode terstond uit het veld te zijn verwijderd.
14. Gedurende het gebruik van deze machtiging dienen minimaal twee van de volgende preventieve middelen op de percelen op effectieve wijze zijn ingezet:
  - a. Visuele middelen als vlaggen, vogelverschrikkers, ballonnen en flitsmolens, welke door elkaar gebruikt worden en elkaar ook kunnen vervangen.
  - b. Akoestische middelen als knalapparaten, vogelafweerpistool of schriklinten.
  - c. Menselijke verjaging,of andere effectieve middelen zoals voor deze soort genoemd worden in de Faunaschade Preventiekit (FPK) van BIJ12-Faunafonds.

15. Minimaal één preventieve maatregel moet actief in werking zijn tijdens de uitvoering van de ontheffing.
16. De preventieve middelen moeten vervolgens op een doelmatige wijze in werking worden gehouden, gedurende de looptijd van de machtiging.
17. Een rapportage over het gebruik van deze ontheffing, inclusief vangsten en bijvangst, dient direct na afloop van de ontheffing door gebruiker te worden toegezonden aan de FBE.
18. Deze gegevens worden opgenomen in het jaarverslag van de FBE, welke jaarlijks, uiterlijk eind juni, aan GS dient te worden toegezonden.
19. Gedode dieren dienen ter voorkoming van de verspreiding van ziekten, te worden opgeruimd en/of worden vernietigd.

BIJLAGE 2. OVERZICHTSTEKENING VAN DE LOCATIES WAAROP DE ONTHEFFING VAN TOEPASSING IS (ORANJE AANDUIDING)

Perceel Valkseweg

Perceel Kesselsegraaf / Lankerweg

